

تغییر فرمان سیاست خارجی در عربستان

در دنیای سیاست کمتر لبخندی، دست دادن یا نگاهی به صورت اتفاقی رخ می‌دهد، به همین خاطر هنگامی که حدود ۲ هفته قبل در استانبول عادل الجبیر، وزیر امور خارجه عربستان در هنگام ورود به سالن اجلاس وزرای خارجه کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی به سوی محمدجواد ظریف آمد و پس از در آغوش کشیدن او، ۲ مقام با هم دست دادند هیچ‌کس آن را یک اتفاق فرض نکرد.

در دنیای سیاست کمتر لبخندی، دست دادن یا نگاهی به [عربستان](#)؛ صورت اتفاقی رخ می‌دهد، به [عربستان](#)؛ خاطر هنگامی که حدود ۲ هفته قبل در استانبول عادل الجبیر، وزیر امور خارجه عربستان در هنگام ورود به سالن اجلاس وزرای خارجه کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی به سوی محمدجواد ظریف آمد و پس از در آغوش کشیدن او، ۲ مقام با هم دست دادند هیچ‌کس آن را یک اتفاق فرض نکرد.

این ماجرا اما تنها بخشی از تغییر شیوه عربستان در هفته‌های اخیر به [عربستان](#)؛ حساب می‌آید که هر روز نشانه‌های بیشتری از آن دیده می‌شود. سلمان بن عبدالعزیز و محمد بن سلمان، پسر و ولیعهدش از زمانی که قدرت را به [عربستان](#)؛ دست گرفته‌اند کارنامه درخشانی نداشته و در مسائل مختلف منطقه طعم تلخ شکست و عقب‌نشینی از مواضع را چشیده‌اند.

شاید همین مسئله باعث شده تا مقام‌های عربستان هر چند اهداف قبلی و همیشگی سیاست [عربستان](#)؛ خود را حفظ کرده‌اند اما رویکردهای جدیدی را در پیش بگیرند. به [عربستان](#)؛ تازگی ایمیل‌هایی افشا شد که نشان می‌دهد داد محمدبن سلمان که اکنون عملاً قدرت را در عربستان در اختیار دارد پس از ۲ سال جنگ بی‌[عربستان](#)؛ حاصل در تلاش فراوان برای خروج از مهلکه یمن است.

این اطلاعات از ایمیل‌های هک شده یوسف العتیبه، سفیر امارات در واشنگتن به مارتین ایندیک، سفیر سابق آمریکا در فلسطین اشغالی و استفان هادلی، مشاور اسبق امنیت ملی آمریکا به [عربستان](#)؛ دست آمد. در یکی از ایمیل‌ها ایندیک به صراحت می‌گوید: او (محمد بن سلمان) به من و استیو هادلی با صراحت کامل گفت که می‌خواهد از یمن خارج شود و با تعاملات ایران با آمریکا تا جایی که قبلاً هماهنگ شوند و اهداف آنها روشن باشد، مشکلی ندارد.

محمد بن سلمان شخصا حملات به یمن را آغاز کرد و مسئولیت مستقیم این عملیات را که با انتقادهای بین‌المللی همراه بود بر عهده داشت. اکنون بی‌[عربستان](#)؛ نتیجه بودن این عملیات محمد بن سلمان را که طرفیانش او را سیاستمداری عملگرا توصیف می‌کنند وادار کرده تا او به [عربستان](#)؛ دنبال پایان این مسئله باشد.

نزدیک شدن به عراق با شکست در یمن

دیدار اخیر مقتدی صدر از عربستان سعودی و استقبال گرم از وی برای بسیاری از دنبال‌کنندگان اخبار عراق و منطقه شگفت‌انگیز بود. عربستان زیر سایه مشکلات مختلف منطقه [عربستان](#)؛ ای از جمله ناکامی در یمن خواهان نزدیکی با عراق و تنش‌زدایی در روابط با این کشور است. عربستان به روشنی سیاست متفاوتی نسبت به گذشته در رابطه [عربستان](#)؛ با عراق اتخاذ کرده که در افتتاح سفارت و سفرهای رسمی دوسویه و گسترش روابط اقتصادی دیده می‌شود. روز گذشته در تغییر دیگری در این روند رسانه‌های عربستان اعلام کردند که گذرگاه [عربستان](#)؛ میان عراق و عربستان پس از ۲۷ سال بازگشایی می‌شود.

همچنین براساس گزارش‌های منتشر شده سعودی‌ها قصد سرمایه‌گذاری ۱۰ میلیون دلاری برای بازسازی عراق از جمله در مناطق شیعه‌نشین [عربستان](#)؛ را دارند. عربستان همچنین به [عربستان](#)؛ تازگی از تشکیل شورای هماهنگی میان عراق و عربستان خبر داده است. عربستان در پشت این تغییر رفتار تلاش می‌کند از تنش‌های منطقه بدون امتیازدهی [عربستان](#)؛ های ملموس بکاهد.

تغییر رفتار در مقابل ایران

به [عربستان](#)؛ تازگی قاسم الاعرجی، وزیر کشور عراق در سفر به تهران اعلام کرد که عربستان از بغداد خواسته در کاهش تنش میان ایران و عربستان میانجیگری کند. هر چند مقام‌های عربستان خواسته [عربستان](#)؛ اند با تکذیب این مسئله

عقب‌نشینی خود از رفتارهای گذشته را پنهان کنند اما بسیاری اعتقاد دارند که عربستان با وجود ثابت ماندن اهدافش رویکرد جدیدی را حداقل در مقطع زمانی کنونی در پیش گرفته است.

هافینگتون‌پست چندی پیش در گزارشی به نقل از منابع نزدیک به عربستان و امارات اعلام کرد که این دو کشور در تلاش هستند تا با در پیش گرفتن رویکرد جدید نسبت به ایران تنش‌ها در منطقه را کاهش دهند. بخشی از این مسئله به‌خاطر ناامیدی از ترامپ و اطرافیان‌ش است.

عربستانی‌ها این رؤیا را داشتند که ترامپ با توجه به شعارهایش بتواند خیلی سریع برجام را که ریاض دل‌خوشی از آن ندارد به قول خودش پاره کند. اما رخ ندادن این مسئله و باقی ماندن شعارهای ترامپ در حد حرف و همچنین دوبار تأیید پایبندی ایران به برجام از سوی دولت جدید آمریکا باعث شد تا عربستان از رئیس‌جمهور جدید هم ناامید شود.

علاوه بر این با کوتاه نیامدن قطر در بحران به‌وجود آمده در خلیج فارس عملاً عربستان و متحدانش مجبور به عقب‌نشینی از خواسته‌های اولیه خود شدند و ایران نقش مهمی در این زمینه داشت. اما نباید فراموش کرد که خصومت و رقابت دیرینه عربستان با ایران همچنان پابرجاست. اسنادی که ویکی‌لیکس چند سال قبل افشا کرد نشان می‌داد که در زمان پادشاهی عبدالله هم عربستان از آمریکا درباره ایران این درخواست را داشت که سر مار را قطع کنید!

تغییر سیاست درباره سوریه

مقام‌های عربستان در تمامی سال‌های گذشته با حمایت از گروه‌های افراطی حاضر در سوریه به دنبال تغییر رژیم در این کشور بودند. به تازگی افشا شد که عادل الجبیر، وزیر خارجه عربستان در نامه‌ای به هیأت عالی مذاکره‌کننده مخالفان سوریه (مقیم ریاض) اعلام کرده که واقعیت سوریه نشان می‌دهد کناره‌گیری بشار اسد از قدرت در زمان فعلی، غیرممکن است و باید درباره مدت حضورش بحث شود.

هر چند مقام‌های عربستان باز هم مانند موارد دیگر این مسئله را تکذیب کرده‌اند اما واقعیت‌های میدانی در این رابطه دروغ نمی‌گویند. دولت سوریه طی ۲ ماه گذشته مناطق تحت کنترل خود را ۲۰۵ برابر کرده است و پیروزی‌های چشمگیر ارتش سوریه و نیروهای مقاومت در مناطق راهبردی سوریه امیدهای گذشته برای عربستان باقی نگذاشته است. در این میان عربستان مجبور به اتخاذ رویکرد جدیدی نسبت به سوریه شده است.

بازگشایی گذرگاه میان عراق و عربستان پس از ۲۷ سال

عربستان سعودی قصد دارد پس از ۲۷ سال گذرگاه عرعر با عراق را بازگشایی کند. این گذرگاه از سال ۱۹۹۰ و از زمان اشغال کویت توسط رژیم سابق عراق بسته بود. مقام‌های عربستان و عراق اعلام کرده‌اند که این گذرگاه به‌زودی نقش مهمی در مبادلات کالا میان ۲ کشور خواهد داشت.